

ป่า มีความสำคัญในอันดับรองลงไป โดยชุมชนบ้านเมืองแพม ไม่ได้แสดงความเห็นในส่วนนี้ ยกเว้นเรื่องดินโป่ง ซึ่งกลับมีความเห็นว่ามีคุณค่าในเชิงท่องเที่ยว

เมื่อคณะผู้วิจัยได้สอบถามถึงความพร้อมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรต่อไป คำตอบที่ได้สามารถสรุปได้ คือ ผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นประธานองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำลอด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการจัดการ ขณะที่ครูในชุมชนบ้านเมืองแพมพร้อมให้คำปรึกษา รวมทั้งการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับถ้ำ และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ส่วนชาวบ้านสามารถสละเวลาร่วมแรงร่วมใจในการทำวิจัยหรือดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรถ้ำได้ทุกเมื่อ การแสดงความพร้อมของชุมชนบ้านเมืองแพมนี้ ได้สะท้อนถึง ประสพการณ์ความร่วมมือในการร่วมงานวิจัยกับนักวิจัยภายนอกมาก่อนหน้านี้แล้ว โดยเฉพาะโครงการสำรวจดินโป่ง และโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ซึ่งอยู่ในชุดโครงการความหลากหลายทางชีวภาพ หรือโครงการ BRT ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ชุมชนบ้านถ้ำลอด ซึ่งมีประสบการณ์ตรงจากการจัดการทรัพยากรถ้ำอยู่แล้วในขณะนี้ และชุมชนบ้านเมืองแพม ซึ่งเคยมีประสบการณ์ร่วมงานวิจัยในด้านต่างๆ มาบ้าง สามารถที่จะมาร่วมระดมความคิดเห็นในการกำหนดประเด็นของการวิจัยด้านการจัดการทรัพยากรถ้ำต่อไปได้ หรือแม้แต่การร่วมทำงานวิจัยในหัวข้อที่คล้ายคลึงกัน

การกำหนดประเด็นการศึกษา

ในระหว่างวันที่ 5-6 สิงหาคม 2544 คณะผู้วิจัยได้จัดการประชุมร่วมกับผู้ที่มีความสนใจจริงในการวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรถ้ำ ซึ่งมาจากชุมชนบ้านถ้ำลอด และบ้านเมืองแพม ในช่วงเวลาของการปรึกษาหารือดังกล่าวนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมของแต่ละชุมชนได้หยิบยกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับถ้ำในท้องถิ่นของตน ซึ่งกำลังเผชิญอยู่ และคาดว่าจะเกิดปัญหาต่อไปในอนาคต เช่น การถางป่าใกล้บริเวณถ้ำเพื่อใช้ทำสวน การทิ้งขยะภายในถ้ำ การขีดเขียนผนังถ้ำ การขาดการประสานงานในการบริหารจัดการถ้ำในการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ชุมชนบ้านถ้ำลอดและบ้านเมืองแพมพยายามเสนอหัวข้อที่ต้องการจะศึกษาในเชิงวิจัยและเชิงศึกษาเพื่อการพัฒนา จำนวน 5 และ 7 ประเด็นตามลำดับ พร้อมกับเสนอชื่อผู้ที่รับผิดชอบในประเด็นปัญหาต่างๆ ด้วย (ตารางที่ 4.2) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประเด็นทั้งหมดพบว่า ทั้งสองชุมชนได้ตั้งประเด็นที่เหมือนกันบางข้อ ซึ่งในที่ประชุมเห็นพ้องกันว่า อาจทำการศึกษาร่วมกันในประเด็นดังกล่าว เช่น เรื่องการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยจึงขอให้ผู้ที่รับผิดชอบในประเด็นปัญหาต่างๆ ช่วยกันเขียนโครงร่างงานวิจัยเบื้องต้นของตนให้เสร็จภายใน 1 เดือน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้เข้าร่วมประชุมเกือบทั้งหมดมีความกังวลเกี่ยวกับการเขียนเป็นอย่างดี เนื่องจากขาดประสบการณ์ของการวิจัยที่ทำด้วยตนเองและผู้เข้าร่วมประชุมบางส่วนไม่สามารถเขียนหนังสือได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจึงเห็นพ้องกันว่า ผู้ที่รู้หนังสือจะช่วยเหลือผู้อื่นในการเขียน และคณะผู้วิจัยเองจะช่วยตรวจสอบการเขียนที่ถูกต้อง ต่อจากนั้น คณะผู้วิจัยได้ตกลงร่วมกับผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดว่า จะมีการนัดหมายเพื่อประชุมพิจารณารายละเอียดของประเด็นการศึกษาทั้งหมดร่วมกันอีกครั้ง ประมาณต้นเดือนกันยายน 2544

ตารางที่ 4.2 ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำของบ้านถ้ำลอดและบ้านเมืองแพม พ.ศ.2544

บ้านถ้ำลอด	บ้านเมืองแพม
1. เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติภายในและภายนอกถ้ำ โดย นายมานะ แก้ววงษ์วาน และนางศรีนวล สมชายชาติศรี	1. การจัดตั้งคณะกรรมการถ้ำและการสร้างกฎเกณฑ์ การท่องเที่ยวถ้ำ โดย นายเอกชัย ไพรสิทธิฤทธิ์ และนายพิพัฒน์ รัตนอารยธรรม
2. การจัดการขยะ และการทำความสะอาดถ้ำ โดย นายมานะ แก้ววงษ์วาน และนางศรีนวล สมชายชาติศรี	2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกี่ยวกับถ้ำ โดย นส.ครุณี ค้างอินทร์
3. การมีส่วนร่วมบริหารกองทุนถ้ำของกลุ่มตะเกียง โดย นางสุภาภรณ์ สุภายอง	3. การให้ความรู้เรื่องถ้ำกับชาวบ้าน โดย นายสมเพชร รัตนอารยธรรม
4. การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา โดย นายหล้า วราฤทธิ์กุล และนางสุภาภรณ์ สุภายอง	4. การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว โดย นายพิพัฒน์ รัตนอารยธรรม
5. การตรวจวัดคุณภาพน้ำ โดยวิธีชีวภาพและเคมี โดย นส.วาสนา ยาวิชัย	5. การสร้างเส้นทางเดินภายในถ้ำ โดย นายวสันต์ บุญสุภสิทธิ์
	6. การจัดการขยะ โดย นายอุทิศ แคนทวิฤทธิ์
	7. การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา โดย นางมีพ้อ วงศ์กระเหรียง

ในวันที่ 1 กันยายน 2544 คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสดังประชุมร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรน้ำจากชุมชนบ้านถ้ำลอดและบ้านเมืองแพมอีกครั้ง ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมดไม่สามารถที่จะเสนอรายละเอียดในประเด็นปัญหาของตนเองได้ เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชุมขาดประสบการณ์ในการทำโครงงานวิจัย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอโครงการฝึกอบรมที่จะเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนทั้งสองแห่งนี้ คือ

1. โครงการฝึกอบรมการทำผังถ้ำและการสำรวจทางด้านธรณีวิทยา นิเวศวิทยา โบราณคดี และชุมชน
2. โครงการฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
3. โครงการฝึกอบรมการเขียนโครงงานวิจัย

คณะผู้วิจัยคาดว่า โครงการดังกล่าวจะช่วยสร้างพื้นฐานความรู้และเพิ่มทักษะ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity building) ในการดำเนินงานวิจัยให้กับคนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรน้ำ หรือเป็นการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญของนักวิจัยไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้คนท้องถิ่นสามารถทำงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้หรือหาคำตอบที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นได้ต่อไป

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้สนใจเรื่องการจัดการทรัพยากรด้วยวิธี Snowball effect
ก่อนการสัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

การได้รายชื่อของผู้ที่แสดงความสนใจทั้งหมดในการจัดการทรัพยากรน้ำ จากการสอบถามในเชิงแนะนำแบบปากต่อปาก (Snowball effect) เพื่อทำการสอบถามเชิงลึกต่อไปนั้น สามารถจำแนกเป็นกลุ่มที่สำคัญต่างๆ ได้ 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มประชาชนหรือชุมชน 2) กลุ่มครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 3) กลุ่มผู้ประกอบการ 4) กลุ่มข้าราชการ 5) กลุ่มองค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้ใหญ่บ้าน และ 6) กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (ในที่นี้ไม่ได้รวมกลุ่มนักวิชาการจำนวน 10 คน โดยเฉพาะผู้ที่ดำเนินงานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในโครงการความหลากหลายทางชีวภาพ หรือ BRT เนื่องจากนักวิชาการเหล่านี้มีข้อจำกัดของงานวิจัยในพื้นที่ที่ทำอยู่แล้ว คือ บางโครงการเสร็จสิ้นการวิจัยและจะไม่มีการทำงานต่อเนื่อง นอกจากนี้นักวิจัยส่วนใหญ่มีภาระหลักของการเรียนการสอนด้วย จึงอาจไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำ เมื่อเข้าสู่การปฏิบัติการจริงได้ ยกเว้นนักวิจัยของโครงการสำรวจถ้ำฯ ที่ต้องการดำเนินการต่อเนื่อง) ดังนั้นจึงไม่มีการเสนอรายชื่อเพื่อทำการสอบถามเชิงลึก) ซึ่งคิดเป็นจำนวนรวมของผู้ที่สนใจทั้งสิ้น 76 คน โดยจำแนกตามกลุ่มที่สำคัญดังนี้

1. กลุ่มชุมชน จำนวนรวม 24 คน ได้แก่

บ้านจะโป๊ะ มี 3 คน คือ

- 1) นายชะฟู ลำภาโอพาร
- 2) นายคนพล พัฒนวิโรทัย
- 3) นายอุทัย บันดาลทอง

บ้านบ่อไคว้ มี 4 คน คือ

- 1) นางรจนา ทองดี
- 2) นายจำรัส ไพโรนดิธรรม
- 3) นายอนันต์ ไพโรนดิธรรม
- 4) นายชำนาญ ไพโรนดิธรรม

บ้านแม่ละนา มี 3 คน คือ

- 1) นายจำรูญ วงศ์จันทร์
- 2) นางสุรีย์ คำเขียว
- 3) นายสุทัศน์ เดชทรงชัย

บ้านปางคาม มี 5 คน คือ

- 1) นายประพล ธรรมทวีสิน
- 2) นายกมล พร้อมธงชัย
- 3) นส.จิราพรรณ ยอดชัยวาลย์
- 4) นายเกษม เกิดทวีกิจ
- 5) นายทองสุข ยอดชัยวาลย์

บ้านผาเผือก มี 2 คน คือ

- 1) นายนพดล กัมปนาทศิริกุล
- 2) นายสมบัติ กัมปนาทศิริกุล

บ้านถ้ำลอด มี 2 คน คือ

- 1) นางสุระพัฒน์ วงศ์เพชร
- 2) นายจำลอง โสภารากานต์

บ้านน้ำริน มี 5 คน คือ

- 1) นายพิบูลย์ สุวงษ์
- 2) นายประสงค์ ยาเขต
- 3) นายวิฑูรย์ เลาอย่าง
- 4) นายปราโมทย์ เลาลี
- 5) นายธานี ยาเขต

2. กลุ่มครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวนรวม 15 คน ได้แก่

- 1) นายอนุชิต สุวรรณผูก (ครูบ้านผาเผือก)
- 2) นส.อ้อยใจ เพ็ญสะอาด (ครูบ้านผาเผือก)
- 3) นางนิรมล ไส่ต่อง (ครูบ้านน้ำริน)
- 4) นส.นิลาวัลย์ งามขำ (ครูบ้านน้ำริน)
- 5) นางดวงจันทร์ วนาพนิชย์ (ครูบ้านแม่ละนา)
- 6) นางฤทัยรัตน์ วิศิษฎ์ศักดิ์ (ครูบ้านแม่ละนา)
- 7) นางเรียง อำนวยผล (ครูบ้านแม่ละนา)
- 8) นส.เพฑูรย์ พลทรัพย์ (ครูบ้านแม่ละนา)
- 9) นายอุทิศ นันทะฟู (อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนบ้านถ้ำลอด)
- 10) นางอำไพ นันทะฟู (ครู โรงเรียนบ้านถ้ำลอด)
- 11) นายพิทยา คำแสน (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข บ้านถ้ำลอด)
- 12) นางรจนา ทองดี (ครูบ้านบ่อไคร้)
- 13) นายวิเชียร ชูเกียรติ (อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนปางมะผ้าพิทยาสรรพ์)
- 14) นส.วาสนา ยาวิชัย (ครู โรงเรียนปางมะผ้าพิทยาสรรพ์)
- 15) นายภิรมย์ ทองคำอาจ (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อำเภอปางมะผ้า)

3. กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวนรวม 14 คน ได้แก่

- 1) นายสาโรช แสงทอง (น็อคสตาร์ทัวร์)
- 2) นายนิติ ศิริวัฒน์ (โรสการ์เดนทัวร์)
- 3) นายก้องฟ้า เบญจพงศา (รองประธานกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจำหน่ายของที่ระลึก อ.เมือง)
- 4) นายชนัญญ์ ณรงค์ทิพย์ (ทอปปิวทัวร์)
- 5) นายพัฒนา มูลฟอง (วีอา แทรเวล)
- 6) นางสาวหทัย วรรณศิริ (จิมมีทัวร์)
- 7) นายฉลอง ส่งวิสุทธิ (लगวิเวอร์ เกสเฮาส์ บ้านถ้ำลอด)
- 8) นางสาวฝน วิภาต์ (ลิซูลอคร์ช บ้านน้ำริน)
- 9) นายรัชชัย นันทิพยากร (ประธานกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าของไบเฟริน ริมธารรีสอร์ท)
- 10) นายสุพจน์ กลั่นปรางค์ (นายกสมาคมท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าของโกสเคนปายรีสอร์ท)
- 11) นางวันเพ็ญ บิดาศักดิ์ (ทีเร็กซ์ เกสต์เฮาส์ บ้านสบป่อง)
- 12) นางปนัดดา สายจันทร์ (จิงเกิล เกสต์เฮาส์ บ้านสบป่อง)
- 13) นายบัลลังก์ บรรณารักษ์
- 14) นายรัชชัย น้อยทุ (คิสโตเวอร์ทัวร์)

4. กลุ่มข้าราชการ จำนวนรวม 6 คน ได้แก่

- 1) นายสุวิทย์ เนา้วสวัสดิ์ (หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน)
- 2) นายสมศักดิ์ เลือป่า (หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด)
- 3) นายศิริพันธ์ ชำนาญกิจ (หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย)
- 4) นายวิรุณ พรหมทวี (หัวหน้าฝ่ายนโยบายและวางแผน จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
- 5) นายนวล สารสอน (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายประสานงานการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
- 6) นายสุวิทย์ ศรีสง่า (นายอำเภอปางมะผ้า)

5. กลุ่มองค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้ใหญ่บ้าน จำนวนรวม 10 คน ได้แก่

- 1) นายสมจิตร ศิริชัยขุ่ม (ปลัดอบต. ถ้ำลอด)
- 2) นายมนี เสงสาสุวรรณ (กำนันตำบลถ้ำลอด)
- 3) นายอุทัย ธรรมทวีสิน (ผู้ใหญ่บ้านปางคาม)
- 4) นายเชิง ปู่แขก (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปางคาม)
- 5) นายจะลา กุลอาภรณ์ (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านผาเผือก)
- 6) นายพรหมชัย คำเขียว (กำนัน ตำบลปางมะผ้า)
- 7) นายไพโรจน์ ไพโรจน์ธรรม (ประธานอบต. ปางมะผ้า)
- 8) นายสาธิต ปัญญารัตน์ (ปลัดอบต. สบป่อง)
- 9) นายสมพงษ์ ชมชีพพุกญา (อบต. ถ้ำลอด)
- 10) นายวิรัตน์ เลาลี (ผู้ใหญ่บ้านน้ำริน)

6. กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวนรวม 7 คน ได้แก่

- 1) นายชาติชาย รัตนศิริ (เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า)
- 2) นายสุทิพย์ เทพรัดน์ (เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า)
- 3) นายพยนต์ แก้วขุม (เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า)
- 4) นส.ปิยะพร ศรีแปลก (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)
- 5) นายทวีศักดิ์ วรรณศิริ (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)
- 6) นายบุญยืน คงเพชรศักดิ์ (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)
- 7) นายวสันต์ บรรณเณร (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ที่สนใจเรื่องการจัดการทรัพยากรน้ำ ในการสัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะกลุ่ม
ก่อนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

หลังจากที่ได้รายชื่อจากวิธีการเสนอชื่อผู้สนใจแบบปากต่อปาก เพื่อทำการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นรายบุคคล รวมจำนวนทั้งสิ้น 76 คนนั้น ผลของการสัมภาษณ์บุคคลในกลุ่มต่างๆ ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถกลั่นกรองผู้สนใจจริงในรอบที่สองเพื่อทำการสัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะกลุ่มเพียง 42 คน ดังนี้

1. กลุ่มประชาชน จำนวนรวม 11 คน ได้แก่

บ้านจะโป๊ะ มี 3 คน คือ

- 1) นายยะฟู สำเภาโอพาร
- 2) นายคนุพล พัฒนวิโรทัย
- 3) นายอุทัย บันดาลทอง

บ้านบ่อไคร้ มี 3 คน คือ

- 1) นายจิรัส ไพรเนติธรรม
- 2) นายอนันต์ ไพรเนติธรรม
- 3) นายชำนาญ ไพรเกตุศิริ

บ้านแม่ละนา มี 3 คน คือ

- 1) นายจำรูญ วงศ์จันทร์
- 4) นางสาวสุรีย์ คำเขียว
- 2) นายสุทัศน์ เคชทรงชัย

บ้านผาเผือก มี 1 คน คือ

- 1) นายนพดล กัมปนาทศิริกุล

บ้านน้ำริน มี 1 คน คือ

- 1) นายพิบูลย์ สุวงษ์

2. กลุ่มครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวนรวม 6 คน ได้แก่

- 1) นส.เพ็ญรพี พละทรัพย์ (ครู โรงเรียนบ้านแม่ละนา)
- 2) นายอุทิศ นันทะฟู (อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนบ้านถ้ำลอด)
- 3) นายพิทยา คำแสน (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข บ้านถ้ำลอด)
- 4) นายวิเชียร ชูเกียรติ (อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนปางมะผ้าพิทยาสรรพ์)
- 5) นส.วาสนา วิชัย (ครู โรงเรียนปางมะผ้าพิทยาสรรพ์)
- 6) นายภิรมย์ จงคำอาจ (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อำเภอปางมะผ้า)

3. กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวนรวม 6 คน ได้แก่

- 1) นายสาโรช แสงทอง (น็อคสตาร์ทัวร์)
- 2) นายนิตี ศิริวัฒน์ (โรสการ์เดนทัวร์)
- 3) นายก้องฟ้า เบญจพงศา (รองประธานกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจำหน่ายของที่ระลึก อ.เมือง)
- 4) นายรัชชัย น้าพยาก (ประธานกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าของไบเฟริน ริมธารรีสอร์ท)
- 5) นายสุพจน์ กลิ่นปรางค์ (นายกสมาคมการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าของโกldenปายรีสอร์ท)
- 6) นายรัชชัย น้อยทุ (คิสโคเวอร์ทัวร์)

4. กลุ่มข้าราชการ จำนวนรวม 6 คน ได้แก่

- 1) นายสุวิทย์ เมาส์สวัสดิ์ (หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน)
- 2) นายสมศักดิ์ เล่าอี่ปา (หัวหน้าสถานีพัฒนาและอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด)
- 3) นายศิริพันธ์ ชำนาญกิจ (หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย)
- 4) นายวิรุณ พรหมทวี (หัวหน้าฝ่ายนโยบายและวางแผน จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
- 5) นายนवल สารสอน (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายประสานงานการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
- 6) นายสุวิช ศรีสง่า (นายอำเภอปางมะผ้า)

5. กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ใหญ่บ้าน จำนวนรวม 7 คน ได้แก่

- 1) นายสมจิตร ศิริชัยขุ่ม (ปลัดอบต. ถ้ำลอด)
- 2) นายมนี เสงสาสุวรรณ (กำนันตำบลถ้ำลอด)
- 3) นายอุทัย ธรรมทิวสิน (ผู้ใหญ่บ้านปางคาม)
- 4) นายจะลา กุลอากรณ์ (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านผาเผือก)
- 5) นายพรมชัย คันเขียว (กำนัน ตำบลปางมะผ้า)
- 6) นายสาริต ปัญญารัตน์ (ปลัดอบต. สบป่อง)
- 7) นายไพโรจน์ ไพโรจน์ธรรม (ประธานอบต. ปางมะผ้า)

6. กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวนรวม 7 คน ได้แก่

- 1) นายชาติชาย รัตนศิริ (เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า)
- 2) นายสุทธิพงษ์ เทพรัตน์ (เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า)
- 3) นายพยนต์ แก้วขุ่ม (เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า)
- 4) นส.ปิยะพร ศรีแปลก (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)
- 5) นายทวีศักดิ์ วรรณศิริ (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)
- 6) นายบุญยืน คงเพชรศักดิ์ (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)
- 7) นายวสันต์ บรรเลง (โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม)

ภาคผนวก ค

รายละเอียดของการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นเรื่องทรัพยากรน้ำ

13-14 มิถุนายน 2544

คณะผู้วิจัยได้กำหนดเวลาของการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่อง ทรัพยากรถ้ำ เป็นเวลา 2 วัน ซึ่งมีรูปแบบของการประชุมในวันแรก เป็นการนำผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านไปชมถ้ำ เพื่อให้ทุกคนได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ตรงจากการสำรวจถ้ำด้วยตนเอง ซึ่งในที่นี้คณะผู้วิจัยได้เลือกถ้ำ 2 แห่ง คือ ถ้ำน้ำรินและถ้ำนางจันทน์ เป็นถ้ำตัวอย่าง โดยทั้งสองถ้ำนี้ จะเป็นถ้ำขนาดพอเหมาะต่อการใช้เวลาในแต่ละถ้ำประมาณ 1 ถึง 1 ½ ชั่วโมง และยังมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน คือ ถ้ำน้ำรินจะมีลักษณะเด่นในทางธรณีวิทยา และถ้ำนางจันทน์มีความโดดเด่นในทางโบราณคดี ส่วนเป้าหมายของการประชุมในวันรุ่งขึ้นนั้น จะเป็นการถ่ายทอดหรือสะท้อนประสบการณ์และมุมมองของผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจากวันแรก ต่อการจัดการทรัพยากรถ้ำและทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการตั้งโจทย์ที่เกี่ยวกับถ้ำในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนมุมมองในการจัดการทรัพยากรถ้ำและทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างทั่วถึง

กระบวนการและผลการประชุม

หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของการประชุมแล้ว จึงได้กำหนดวันประชุมที่ผู้สนใจส่วนใหญ่สามารถร่วมประชุมได้ โดยช่วงเวลาดังกล่าวได้แก่ วันที่ 13 และ 14 มิถุนายน 2544 ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ส่งหนังสือเชิญประชุมเป็นรายบุคคล พร้อมกับรายละเอียดของการประชุมทั้ง 2 วัน ให้แก่ผู้ร่วมประชุมไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมมีทั้งสิ้น 60 คน (ดูตารางกิจกรรมของการประชุม และรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมในท้ายภาคผนวก ก) โดยรายละเอียดของกระบวนการประชุมสามารถแจกแจงได้ดังนี้

การสำรวจถ้ำในวันที่ 13 มิถุนายน 2544

ก่อนการประชุมในวันแรกจะเริ่มดำเนินการนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านจะต้องลงทะเบียน เพื่อรับเอกสารการประชุม และชมนิทรรศการ ณ อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับถ้ำ เช่น การกำเนิดถ้ำ จำนวนประมาณการและการกระจายของแหล่งถ้ำต่างๆ ในประเทศไทย ตัวอย่างโบราณวัตถุที่พบตามแหล่งถ้ำในลุ่มน้ำลำงและลุ่มน้ำของ และข้อมูลโครงการการสำรวจและจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น หลังจากนั้นในเวลา 9.00 น. ผศ.ดร.สิทธิพงษ์ ศิลกวงนิช ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน และกล่าวถึงเป้าหมายของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ โดยเกริ่นนำถึง “โครงการการสำรวจและจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ที่ดำเนินไปแล้วในช่วงปี พ.ศ.2541-2543 ซึ่งทำให้คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรถ้ำในพื้นที่ว่า เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากแห่งหนึ่งของประเทศ และยังมีความสำคัญในเชิงธรณีวิทยา โบราณคดี และนิเวศวิทยา แห่งหนึ่งของโลกอีกด้วย ทั้งนี้ยังได้ชี้แจงถึงความต่อเนื่องของ “โครงการแสวงหาผู้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรถ้ำในลุ่มน้ำลำงและลุ่มน้ำของ จังหวัดแม่ฮ่องสอน” โดยเฉพาะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการฯ ว่า มีเป้าหมายในการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ตัวแทนภาครัฐระดับจังหวัดและอำเภอ ผู้ประกอบการธุรกิจ องค์พัฒนาเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ครู นักวิชาการ และประชาชนจากชุมชนต่างๆ ในอำเภอปางมะผ้า เพื่อทำการวางแผนการจัดการทรัพยากรถ้ำและทรัพยากรอื่นๆ อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจของพื้นที่ต่อไป

จากนั้น ผศ.ดร.สิทธิพงษ์ คิลกวนิช ได้เรียนเชิญ นายประยูร รัตนศรี (นายอำเภอปางมะผ้า) ซึ่งทำหน้าที่แทนผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขึ้นกล่าวเปิดงานการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งนี้ คือ

1. เพื่อทราบระดับความสนใจและการให้ความสำคัญของทรัพยากรน้ำของคนกลุ่มต่างๆ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการน้ำระหว่างกลุ่มต่างๆ เช่น นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ข้าราชการ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ประชาชน ในพื้นที่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืนต่อไป

หลังจากการกล่าวเปิดประชุมเสร็จสิ้นลงในเวลา 10.00 น. คณะผู้วิจัยได้อธิบายถึงวิธีการสำรวจหรือเดินตามลำน้ำที่ถูกวิธี ตลอดจนการตั้งโจทย์หรือข้อสังเกต 2 ข้อ ในการสำรวจลำน้ำครั้งนี้ให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

- 1) จุดเด่นและจุดด้อยของลำน้ำรินและลำปางจันทร
- 2) สภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกของลำน้ำรินและลำปางจันทร ที่เป็นข้อสนับสนุนและเป็นข้อจำกัดต่อการจัดการน้ำ

โจทย์ดังกล่าวมีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านได้สังเกตและหาคำตอบต่างๆ สำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลภายหลังที่การสำรวจลำน้ำทั้งสองแห่งเสร็จสิ้นลงแล้ว ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้แบ่งผู้เข้าร่วมประชุมออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละประมาณ 20 คน เพื่อเดินทางไปสำรวจลำน้ำทั้งสองแห่งต่อไป จนกระทั่งเวลา 15.00 น. เมื่อกลุ่มย่อยทั้งหมดได้ชมลำน้ำตัวอย่างครบทั้งสองแห่งแล้ว จึงเดินทางกลับไปยังสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด โดยคณะผู้วิจัยได้จัดกลุ่มของผู้เข้าร่วมประชุมใหม่เป็น 4 กลุ่มย่อยแบบคละกัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโจทย์ที่ตั้งไว้ก่อนออกเดินทางไปสำรวจลำน้ำตัวอย่าง คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้ทำหน้าที่เป็นที่เลี่ยงประจำกลุ่มย่อยต่างๆ โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นของตนลงบนกระดาษคำตอบที่พี่เลี้ยงแจกให้ หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยจึงนำคำตอบทั้งหมดของแต่ละกลุ่มมานำเสนอภายในกลุ่ม ซึ่งเสร็จสิ้นในเวลา 16.45 น. ต่อจากนั้นพี่เลี้ยงประจำกลุ่มย่อยได้สรุปผลของทุกกลุ่มผลเพื่อนำเสนอเป็นผลรวมในวันรุ่งขึ้น

จากโจทย์ที่ตั้งไว้เกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยของลำน้ำ และสภาพแวดล้อม (ปัจจัยภายนอก) ที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการจัดการลำน้ำรินและลำปางจันทรนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นที่ตรงและแตกต่างกัน ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปเป็นตารางรวมกันได้ (ตารางที่ ค1-ค4) ดังนี้ คือ

ตารางที่ ค1 จุดเด่นของถ้ำน้ำรินและถ้ำนางจันทร์

ถ้ำน้ำริน	ถ้ำนางจันทร์
1. การคมนาคมสะดวกเข้าถึงได้ง่าย เพราะอยู่ใกล้ชุมชน 2. ลักษณะทางธรณีวิทยาและชีววิทยามีความหลากหลายและน่าสนใจ เช่น หุ่นขี้ผึ้ง ธารน้ำ และสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในถ้ำ 3. เป็นถ้ำที่เหมาะสมแก่การผจญภัย 4. การใช้เวลาภายในถ้ำไม่นานนัก 5. เป็นแหล่งเก็บกักน้ำใต้ดิน	1. ใกล้เส้นทางคมนาคม เข้าถึงสะดวก และมีป้ายบอกตำแหน่งที่ชัดเจน 2. เป็นแหล่งโบราณคดีที่น่าสนใจและมีโบราณวัตถุที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาในเชิงวัฒนธรรมและโบราณคดี 3. มีดินมะขามที่น่าสนใจ เนื่องจากการปรับตัวของต้นไม้ที่โน้มกิ่งไปสู่ภายนอกถ้ำ 4. ทางขึ้นถ้ำมีความท้าทายในการออกกำลังกาย 5. มีหน้าผาสูงชันเหมาะแก่การชมวิว 6. ภายในถ้ำมีแสงสว่างและอากาศพอเพียง

ตารางที่ ค2 จุดด้อยของถ้ำน้ำรินและถ้ำนางจันทร์

ถ้ำน้ำริน	ถ้ำนางจันทร์
1. ที่ตั้งของถ้ำอยู่ใกล้ชุมชนมากเกินไป 2. การเดินลงถ้ำจากปากทางมีอันตรายในฤดูฝน 3. การเดินทางภายในถ้ำไม่สะดวก คับแคบ และอากาศค่อนข้างน้อย 4. ภายในถ้ำไม่มีสิ่งดึงดูดใจ อีกทั้งลักษณะทางธรณีวิทยามีการเปลี่ยนแปลงจากการทรุดตัวของดินภายในถ้ำตลอดเวลา ซึ่งอาจเป็นอันตราย 5. หากมีการท่องเที่ยวภายในถ้ำจะมีความยุ่งยาก เพราะต้องใช้อุปกรณ์จำนวนมาก	1. ถ้ำอยู่ติดถนนเกินไป ทำให้ง่ายต่อการบุกรุกทำลาย ขาดแก่การดูแลรักษา 2. เส้นทางขึ้นถ้ำอาจเกิดอันตรายในฤดูฝน 3. ถ้ำตื้น ไม่สวย โดยเฉพาะไม่มีหินงอกหินย้อย อีกทั้งโบราณวัตถุถูกทำลาย และมีการขีดเขียนตามผนังถ้ำ 4. หลักฐานทางโบราณคดีอย่างเดียวอาจไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ 5. ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้

ตารางที่ ค3 สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการจัดการของถ้ำน้ำรินและถ้ำนางจันทร์

ถ้ำน้ำริน	ถ้ำนางจันทร์
1. สภาพแวดล้อมโดยเฉพาะป่าไม้ ยังมีความสมบูรณ์ 2. มีชุมชนอยู่ใกล้ เหมาะแก่การท่องเที่ยวและดูแลรักษา 3. วิถีชาวบ้านเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4. ที่ดินใกล้ถ้ำเหมาะสำหรับการเพาะปลูก 5. ความยากลำบากในการเข้าถ้ำ ทำให้ถ้ำยังคงความสมบูรณ์อยู่ได้ 6. ความเชื่อของชาวบ้านเกี่ยวกับการนับถือผีทำให้ไม่มีการทำลายถ้ำ	1. ภูมิประเทศสวยงามและสภาพแวดล้อมสมบูรณ์ 2. มีต้นกระเจียวระหว่างทางเดินขึ้นถ้ำ 3. มีป้ายบอกชื่อถ้ำอย่างชัดเจน 4. ถ้ำนี้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศบ้างแล้ว 5. หน่วยงานราชการป่าไม้และหน่วยงานชุมชนต่างๆ สามารถเข้าช่วยเหลือได้

ตารางที่ ๓4 สภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการของถ้ำน้ำรินและถ้ำนางจันทร์

ถ้ำน้ำริน	ถ้ำนางจันทร์
1. การใช้สารเคมีทางการเกษตรส่งผลกระทบต่อน้ำที่ผ่านถ้ำ	1. ขาดที่จอดรถที่เหมาะสม
2. ขาดการจัดการด้านความสะอาด	2. ขาดการจัดการด้านความสะอาด
3. มีความขัดแย้งของการใช้ประโยชน์ที่ดินของชาวบ้านในเชิงธุรกิจและการอนุรักษ์ถ้ำ	3. ขาดผู้นำเที่ยวที่มีความรู้ในชุมชน

นอกจากการแสดงความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโจทย์ข้างต้นแล้ว ผู้เข้าร่วมประชุมบางท่านยังมีข้อเสนอแนะในการจัดการถ้ำทั้งสองเพิ่มเติมอีก คือ 1) อยากให้มีหลายหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ 2) ควรนำที่ดินบริเวณรอบตัวถ้ำกลับมาเป็นของรัฐ โดยวิธีเวนคืน 3) ส่งเสริมให้เกิดผู้นำชุมชนเพื่อให้เกิดการรักษาทรัพยากรถ้ำ 4) มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเกษตรเชิงนิเวศควบคู่กับการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่แล้ว 5) ควรมีการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวภายในถ้ำที่เหมาะสม และปรับปรุงเส้นทางเข้าถ้ำ โดยเฉพาะทำจุดพักระหว่างทางขึ้นถ้ำที่มีความยาวและชัน และ 6) ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ประชาชนมิให้ทำลายโลงไม้

ในเวลา 19.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านร่วมชมการบรรยายประกอบการฉายภาพสไลด์ของถ้ำต่างๆ ในลุ่มน้ำนางและลุ่มน้ำของ โดยนายชัยพร ศิริพรไพบูลย์ และนายจอน สปีส์ ได้เป็นวิทยากรในการบรรยายเกี่ยวกับการเกิดของถ้ำ หินงอก หินย้อย และหลุมยุบ การจัดการถ้ำทั้งที่เหมาะสมและที่ผิดวิธี วิธีการเตรียมตัวสำรวจถ้ำ และสภาพการเปลี่ยนแปลงของถ้ำในแง่มุมต่างๆ ซึ่งการบรรยายเพื่อให้ความรู้เบื้องต้นในช่วงนี้ ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมประชุมเป็นอย่างดียิ่ง

การระดมความคิดในวันที่ 14 มิถุนายน 2544

เวลา 8.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดได้รวมตัวโดยพร้อมเพรียงกันอีกครั้ง โดยทางคณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลสรุปจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสำรวจถ้ำน้ำรินและถ้ำนางจันทร์ของทุกกลุ่มต่อที่ประชุม จากนั้นในเวลา 8.30 น. คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่คละกัน อีกทั้งแต่ละกลุ่มจะมีโจทย์เฉพาะสำหรับการระดมความคิดในการจัดการถ้ำที่มีลักษณะแตกต่างกันไป คือ

- กลุ่มที่ 1 หมู่บ้าน 1 แห่งจัดการถ้ำ 1 ถ้ำ
- กลุ่มที่ 2 หมู่บ้านหลายแห่ง จัดการถ้ำ 1 ถ้ำ
- กลุ่มที่ 3 หมู่บ้าน 1 แห่ง จัดการถ้ำหลายถ้ำ

ทั้งนี้แต่ละกลุ่มจะต้องหาคำตอบให้กับโจทย์ที่กำหนดไว้ คือ 1) การใช้ประโยชน์จากถ้ำจะอย่างไร 2) ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการถ้ำคือใคร และ 3) วิธีการจัดการถ้ำเป็นอย่างไร โดยกลุ่มต่างๆ อาจยกตัวอย่างถ้ำแห่งใดก็ได้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งผลของการระดมความคิดจากกลุ่มย่อยทั้งสามกลุ่มสามารถเสนอได้ดังนี้

1. หมู่บ้าน 1 แห่งจัดการถ้ำ 1 ถ้ำ

จากการระดมความคิดในช่วงนี้พบว่า สมาชิกของกลุ่มที่ 1 ได้ยก “ถ้ำน้ำริน” เป็นกรณีตัวอย่าง และได้แสดงความคิดเห็น ใน เรื่องของการใช้ประโยชน์จากถ้ำ คือ ถ้ำน้ำรินเป็นถ้ำที่เป็นแหล่งความรู้ทางธรณีวิทยาที่น่าสนใจ และยังสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยในอีกด้วย ส่วนในเรื่องของ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรถ้ำ ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นตรงกันว่า บุคคลที่มีส่วนในการจัดการสามารถแบ่งตามหน้าที่ได้ ดังนี้ คือ

- หน่วยงานทางอำเภอ ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนชาวบ้านของหมู่บ้าน ควรมีหน้าที่ด้านการจัดการ
- ผู้นำทางศาสนา หรือทางจิตวิญญาณของหมู่บ้าน มีหน้าที่ประสานงานกับชาวบ้าน
- ครู หรือฝ่ายการศึกษา ควรเป็นผู้ให้ความรู้ด้านการศึกษา จัดทำสื่อการสอนให้ความรู้กับนักเรียนและคนในชุมชน
- ผู้ประกอบการธุรกิจ ควรมีหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยว และหาลูกค้า
- อาสาสมัครสาธารณสุข มีหน้าที่ดูแลสุขภาพ และรักษาพยาบาลนักท่องเที่ยว
- นักวิชาการ มีหน้าที่ให้ความรู้อบรมผู้นำเที่ยว
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและป่าไม้อำเภอ ควรจะประสานงานด้านการท่องเที่ยวด้วย

โดยผู้ที่รับผิดชอบในหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ควรรวมตัวกันเป็น “คณะกรรมการถ้ำประจำหมู่บ้าน” เพื่อดูแลสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกถ้ำ โดยเฉพาะการดูแลเรื่องความสะอาด ความปลอดภัย ความสะดวกในการเดินทางภายในและภายนอกถ้ำ อีกทั้งยังต้องจัดคิวการท่องเที่ยว และดูแลนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดอุบัติเหตุในการเที่ยวถ้ำ นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มยังเสนอแนะให้มี “คณะกรรมการระดับอำเภอปางมะผ้า” ซึ่งถือว่าเป็น คณะกรรมการใหญ่ในการเสนอนโยบายต่างๆ ที่สนับสนุนการจัดการถ้ำในระดับชุมชนต่างๆ ตลอดจนกำหนดกฎระเบียบ (บทลงโทษ) ในการจัดทำแผนแม่บทและบริหารทรัพยากรถ้ำ การจัดสรรผลประโยชน์ รวมทั้งการติดตามประเมินผล เช่น การตรวจวัดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของถ้ำ และการหาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าถ้ำ และช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวเพื่อให้ถ้ำฟื้นตัวได้ เป็นต้น

2. หมู่บ้านหลายแห่งจัดการถ้ำ 1 ถ้ำ

สมาชิกในกลุ่มที่ 2 ได้ใช้ “ถ้ำแม่ละนา” เป็นกรณีสมมติในการแสดงความคิดเห็นใน เรื่องของการใช้ประโยชน์จากถ้ำ คือ ถ้ำแม่ละนา ซึ่งเป็นถ้ำที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวแบบผจญภัย และสามารถเป็นแหล่งศึกษาด้านธรณีวิทยา ชีววิทยา และอุทกวิทยา ได้ ส่วนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรถ้ำ ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรถ้ำนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 1) ส่วนของชุมชน มาจากบ้านแม่ละนา บ้านจะโป๊ะ บ้านบ่อไครี 2) ในส่วนราชการ มาจากตัวแทนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรณี องค์การบริหารส่วนตำบล ทหาร และหน่วยงานวิชาการ

และ 3) ภาครัฐกิจ คือ ผู้ประกอบการนำเที่ยว ร้านอาหาร และที่พัก และใน เรื่องของการจัดการทรัพยากรถ้า ผู้เข้าร่วมประชุม เห็นว่า ควรมีการเตรียมชุมชน เช่น

- นักวิชาการ ทำการฝึกอบรมด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับถ้าให้กับคนในชุมชน
- กรมป่าไม้ อบรมผู้นำเที่ยวและองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการทำสื่อความหมาย และการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่น
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์
- ผู้ประกอบการธุรกิจ สนับสนุนให้มีการประชุมนิเทศก่อนเข้าชมถ้า การจัดทำเอกสารแนะนำการท่องเที่ยว และการให้บริการอื่นๆ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อชมนิทรรศการ
- คนท้องถิ่น ทำหน้าที่ เป็นผู้นำเที่ยว ทำการสำรวจจัดทำผังถ้า ทำแนวป้องกันจุดบอบบางและอันตราย และมีบริการให้เช่าอุปกรณ์การเข้าถ้า

อย่างไรก็ดี ในส่วนค่าใช้จ่ายต่างๆ นั้น ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอว่า ควรมีการกำหนดค่าธรรมเนียมเข้าถ้า ค่าเช่าอุปกรณ์ รวมถึงการกำหนดกฎระเบียบในการนำเที่ยวและบทกำหนดโทษ กำหนดระยะเวลาท่องเที่ยว และการใช้ประโยชน์พื้นที่นอกถ้าตาม โดยมีการจัดเวทีร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานราชการของกรมป่าไม้ เพื่อตกลงเรื่องผลประโยชน์ต่างๆ เช่น การเก็บค่าธรรมเนียม ค่าคนนำเที่ยวถ้าและหมู่บ้าน และร้านอาหาร เป็นต้น

3. หมู่บ้าน 1 แห่ง จัดการถ้าหลายถ้า

สมาชิกในกลุ่มที่ 3 ได้ใช้ถ้าเมืองแพมเป็นกรณีตัวอย่าง สำหรับแสดงความคิดเห็นเรื่อง การใช้ประโยชน์จากถ้า ได้เน้นความสำคัญด้านการท่องเที่ยว โดยสมาชิกกลุ่มได้เสนอผู้ที่เข้ามารับผิดชอบในหน้าที่การจัดการต่างๆ คือ

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถดึงความพร้อมและความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้เป็นตัวดึงดูดการท่องเที่ยวได้ โดยทำการสนับสนุนงบประมาณการประชาสัมพันธ์ และการจัดอบรมสัมมนาให้กับผู้ประกอบการและผู้นำท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ระมัดระวังผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อชุมชนด้วยว่า นักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกอาจนำสิ่งแปลกปลอม ได้แก่ ยาเสพติด โสเภณี ขยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ผู้ประกอบการนำเที่ยวหรือบริษัททัวร์ สามารถส่งเสริมรายได้ให้แก่ชาวบ้านในทางอื่นควบคู่กันไปด้วย ได้แก่ การขายสินค้าหัตถกรรม การล่องแพ ขี่ช้าง และการเดินป่า เป็นต้น
- กรมการพัฒนาชุมชน ช่วยพัฒนาอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้าน
- องค์การพัฒนาเอกชน ช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้วยตนเอง โดยการจัดอบรมความรู้ถึงศักยภาพของตัวชุมชนเอง ซึ่งสามารถตั้งกติกาของชุมชนได้

ใน เรื่องของวิธีการจัดการทรัพยากรถ้า ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นว่า กลุ่มบุคคลต่างๆ ที่จะเข้าร่วมจัดการพัฒนาถ้าควรเริ่มดำเนินการจัดการใน 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) รวบรวมเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ

ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งโบราณคดี และวัฒนธรรมชุมชน 2) สร้างกระบวนการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ในข้อแรกโดยมีผู้ถ่ายทอด และผู้รับการถ่ายทอดที่ชัดเจน 3) บริหารจัดการทางกายภาพของตัวทรัพยากร เช่น การจัดเส้นทางเดินเท้า และทำป้ายความรู้ต่างๆ เป็นต้น และการบริหารทางการเงิน โดยเฉพาะการตกลงเรื่องผลประโยชน์ของฝ่ายต่างๆ ให้ลงตัว และ 4) ประเมินติดตามผลโครงการวิจัยและโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ พร้อมกับทำการติดตามการเปลี่ยนแปลงของตัวชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่างๆ

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมที่เข้าร่วมประชุมแล้วนั้น คุณทรงพล เจตนาวณิชย์ ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดประชุมในครั้งนี้ว่าเป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการได้เป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง เนื่องจากมีผู้ที่ให้ความสนใจในเรื่องของการจัดการทรัพยากรป่า ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่าอีกอย่างหนึ่งของประเทศ และได้กล่าวสรุปถึงกระบวนการและบทบาทของผู้ที่มีส่วนร่วมจากฝ่ายต่างๆ ในการจัดการทรัพยากรป่า รวมทั้งกล่าวถึงความเป็นไปได้สำหรับโครงการในอนาคตในเรื่องของการจัดการทรัพยากรป่าด้วย

ในช่วงสุดท้ายของการประชุม คุณสมศักดิ์ เกียรติปา ในฐานะหัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด ได้กล่าวแสดงความยินดีต่อผลสำเร็จในการประชุมด้วยดีในครั้งนี้ พร้อมกับกล่าวปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ

กำหนดการ
การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “การจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำล่างและลุ่มน้ำของ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน”
13-14 มิถุนายน 2544

วันที่ 13 มิถุนายน 2544

7.30 น.	รถตู้ 2 คัน ออกเดินทางจาก อ.เมือง แม่ฮ่องสอน มาถ้ำลอด
9.00 น.	ลงทะเบียน/รับประทานอาหารว่าง
9.30 น.	เปิดงาน – บรรยายสรุปความรู้และชี้แจงเป้าหมายการจัดประชุม
10.00 น.	กลุ่มที่ 1 ออกเดินทางไปที่น้ำริน
	กลุ่มที่ 2 ออกเดินทางไปที่ลำปางจันทร์
12.30-13.00 น.	ทั้ง 2 กลุ่ม ชมหมู่บ้านน้ำรินและรับประทานอาหารกลางวัน
13.05 น.	กลุ่มที่ 1 ออกเดินทางไปที่ลำปางจันทร์
	กลุ่มที่ 2 ออกเดินทางไปที่น้ำริน
15.00 น.	เดินทางกลับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด และรับประทานอาหารว่าง
15.30 น.	สรุปข้อมูล และประชุมกลุ่มย่อย
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
19.00 น.	บรรยายประกอบสไลด์

วันที่ 14 มิถุนายน 2544

7.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
8.00 น.	นำเสนอผลสรุปการแสดงความคิดเห็น
8.30 น.	แบ่งกลุ่มเพื่อประชุมกลุ่มย่อยและร่วมระดมความคิดเห็น
10.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.30 น.	สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย
11.00 น.	กล่าวสรุปผลการประชุม โดย คุณทรงพล เจตนาวณิชย์
12.00 น.	ปิดการประชุม
12.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฯ
ระหว่างวันที่ 13-14 มิถุนายน 2544

กลุ่มนักวิชาการ

1. นายไพฑูรย์ เล็กสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นายสุรพงษ์ เลิศทัศนีย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ดร.สุภาพร นาคบัลลังก์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. นายอารยะ ภูสาหัส มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ดร.รัศมี ชูทรงเดช มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. นายชัยพร ศิริพรไพบูลย์ กองพัฒนาบ่อบาดาล กรมโยธาธิการ
7. นายทรงพล เจตนาวณิชย์ ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
8. นส.อรุณี เวียงแสง ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ภาคเหนือ
9. นายจอน สปีส์ นักวิจัยอิสระ

กลุ่มข้าราชการ

1. พลตรีสมหมาย วงษ์มาก ค่ายโสมบัณฑิตย์ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
2. นายสมศักดิ์ เลาะเป่า หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด
3. นายอมรพันธุ์ นิมานันท์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
4. นายศิริพันธ์ ชำนาญกิจ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย
5. นายประยูร รัตนเสรี นายอำเภอปางมะผ้า
6. ผู้แทนศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านและอบต.

1. นายจะลา กุลอากรณ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บ้านผาเผือก
2. นายสมจิตร ศิริชัยขุ่ม ปลัด อบต. ถ้ำลอด
3. ผู้แทนกำนัน ตำบลถ้ำลอด

กลุ่มชุมชน

1. นายพิบูลย์ สุวงษ์ บ้านน้ำริน
2. นายชำนาญ ไพรเกตุศิริ บ้านป่อไค้
3. นายยะฟู สำเภาโอฟาร บ้านจะโป๊ะ
4. นายสุทัศน์ เดชทรงชัย บ้านแม่ละนา
5. นายจำรูญ วงศ์จันทร์ บ้านแม่ละนา
6. นายนพดล กัมปนาทศิริกุล บ้านผาเผือก

กลุ่มครูและสาธารณสุข

1. นส.วาสนา ยาวิชัย โรงเรียนปางมะผ้าพิทยาสรรพ์
2. นส.นิลาวัลย์ งามจำ โรงเรียนบ้านน้ำริน

กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน

1. นายบุญยืน คงเพชรศักดิ์ โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม จ.แม่ฮ่องสอน
2. นายวสันต์ บรรเลง โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม จ.แม่ฮ่องสอน
3. นส.สมนมาลย์ สีหะ โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม จ.แม่ฮ่องสอน
4. นส.สุภาวดี มีสิทธิ์ โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม จ.แม่ฮ่องสอน
5. นส.ศศิ ไกรเทพ โครงการฟื้นฟูชีวิตและวัฒนธรรม จ.แม่ฮ่องสอน
6. นายสุทิพย์ เทพรัดน์ เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า
7. นายชาติชาย รัตนศิริ เครือข่ายชาวเขาอำเภอปางมะผ้า

กลุ่มผู้ประกอบการ

1. นายนิติ ศรีวัฒน์ โรตการ์เด็นท์ทัวร์
2. นายสาโรจ แสงทอง นี้อศสตาร์ทัวร์
3. นายสิทธิชัย ไพบูลย์ ตัวแทนสมาคมธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. นายวสันต์
5. ตัวแทนสมาคมธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน
6. ตัวแทนสมาคมธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน
7. ตัวแทนสมาคมธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะผู้จัดการประชุมฯ

ผศ.ดร.สิทธิพงษ์ คิลกวนิช	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ม.มหิดล
ผศ.เกษม กุลประคิษฐ์	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ม.มหิดล
นายกฤษฎณ์ เจริญทอง	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว จ.เชียงใหม่
นายสุรศักดิ์ สุตะปัญญา	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.บุษรา คำคุณ	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.เบญจวรรณ พรราวศรี	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.รมณีย์ ทองคารา	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.สุพัตรา แสนพันธ์	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.พนิดา พรพิพัฒน์	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.คณินจิ จิระเพิ่มพูน	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.ศรีสุดา คล้ายคล่องจิตร	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายวิจิต โชค วิฑูรชวลิตวงษ์	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายสายันต์ งามบุญคุม	ผู้ช่วยนักวิจัย

นายมานะ แก้ววงษ์วาน	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายเชคศักดิ์ ตริยภักดิ์	ผู้ช่วยนักวิจัย
นส.นัทธมน ภูริพัฒน์พงศ์	ผู้ช่วยนักวิจัย

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ที่สนใจเป็นนักวิจัยท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรถ้ำ
บ้านถ้ำลอดและบ้านเมืองแพม

รายชื่อผู้ที่สนใจจะเป็นนักวิจัยท้องถิ่นของชุมชนบ้านถ้ำลอด ในการสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคล

1. นายมานะ แก้ววงษ์วาน (ลูกบ้าน และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด)
2. นางสุภาภรณ์ สุภายอง (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านถ้ำลอด)
3. นายยอดชาย อภินันท์พิทยกุล (ลูกบ้าน)
4. นางมาลี เค็ดโลก (ลูกบ้าน)
5. นายหล้า วราฤทธิ์วุฒิกุล (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
6. นายบุญรัตน์ เค็ดโลก (ลูกบ้าน)
7. นางนภา สุวรรณอล้าม (เลขาฝ่ายประชาสัมพันธ์บ้านถ้ำลอด และสมาชิกกลุ่มตะเกียง)
8. นางละไม แสงน้อย (ลูกบ้าน)
9. นายปิ่น คล้ายแก้ว (ลูกบ้าน)
10. นายวิฑูรย์ อภินันท์พิทยกุล (ลูกบ้าน)
11. นายอุทัย วิจัยพัฒนา (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
12. นายจำลอง ไสภาวรการ (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
13. นายชนัดชัย ไสภาวรการ (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
14. นายอุทัย โรจน์เกษตรสิน (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
15. นางศรีนวล สมชายชาติ (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มตะเกียง)

รายนามนักวิจัยท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกของชุมชนบ้านถ้ำลอด

1. นายมานะ แก้ววงษ์วาน (ลูกบ้าน และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำลอด)
2. นางสุภาภรณ์ สุภายอง (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านถ้ำลอด)
3. นายยอดชาย อภินันท์พิทยกุล (ลูกบ้าน)
4. นายหล้า วราฤทธิ์วุฒิกุล (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
5. นางนภา สุวรรณอล้าม (เลขาฝ่ายประชาสัมพันธ์บ้านถ้ำลอด และสมาชิกกลุ่มตะเกียง)
6. นายปิ่น คล้ายแก้ว (ลูกบ้าน)
7. นายอุทัย วิจัยพัฒนา (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
8. นายจำลอง ไสภาวรการ (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
9. นายชนัดชัย ไสภาวรการ (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
10. นายอุทัย โรจน์เกษตรสิน (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว)
11. นางศรีนวล สมชายชาติ (ลูกบ้าน และสมาชิกกลุ่มตะเกียง)

รายชื่อผู้สนใจจะเป็นนักวิจัยท้องถิ่นของชุมชนบ้านเมืองแพม

1. นายถวิล สุขเกษม (อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
2. นางปิติจิต ยี่สุนเทศ (ครู โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
3. นางรัตนา ศรีสวัสดิ์ (ครู โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
4. นส.ครุณี ค้างอินทร์ (ครู โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
5. นายสุพรรณ พิทักษ์พนาสิทธ์ (ประธาน อบต. ตำบลถ้ำลอด)
6. นายสะอาด พิทักษ์พนาสิทธ์ (ลูกบ้าน)
7. นายเจพอ รัตนอารยธรรม (ลูกบ้าน)
8. นายกำเดอ วงศ์กะเหรี่ยง (ลูกบ้าน)
9. นายณรงค์ ผกาดวงมลาย (ลูกบ้าน)
10. นายวสันต์ บุญสุภสิทธ์ (ลูกบ้าน)
11. นายประเสริฐ ไพรประสิทธิผล (ลูกบ้าน)
12. นายสนเท่ห์ ศิริศรีเพชร (ลูกบ้าน)
13. นายสุเทพ หมั่นถือสีล (ลูกบ้าน)
14. นายอุทิศ แคนทวีฤทธิ์ (ลูกบ้าน)
15. นางมีพอ วงศ์กะเหรี่ยง (ลูกบ้าน)
16. นางสุดารัตน์ ไพรเครือพันธ์ (ลูกบ้าน)
17. นายสมเพชร รัตนอารยธรรม (ผู้ใหญ่บ้านเมืองแพม)
18. นายสะวิน พนาเกรียวไกร (ลูกบ้าน)
19. นางสุมาต รัตนอารยธรรม (ลูกบ้าน)
20. นายสมจิตร พุนทรัพย์พิทยา (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเมืองแพม)
21. นายเอกชัย ไพรสิทธิฤทธิ์ (สมาชิก อบต. ตำบลถ้ำลอด)
22. นายพิพัฒน์ รัตนอารยธรรม (ลูกบ้าน)

รายนามนักวิจัยท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกของชุมชนบ้านเมืองแพม

1. นายถวิล สุขเกษม (อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
2. นางปิติจิต ยี่สุนเทศ (ครู โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
3. นางรัตนา ศรีสวัสดิ์ (ครู โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
4. นส.ครุณี ค้างอินทร์ (ครู โรงเรียนบ้านเมืองแพม)
5. นายสุพรรณ พิทักษ์พนาสิทธ์ (ประธาน อบต. ตำบลถ้ำลอด)
6. นายสะอาด พิทักษ์พนาสิทธ์ (ลูกบ้าน)
7. นายวสันต์ บุญสุภสิทธ์ (ลูกบ้าน)
8. นายสุเทพ หมั่นถือสีล (ลูกบ้าน)

9. นายอุทิศ แคนทวีฤทธิ์ (ลูกบ้าน)
10. นางมีพอ วงศ์กะเหรี่ยง (ลูกบ้าน)
11. นายสมเพชร รัตนอารยธรรม (ผู้ใหญ่บ้านเมืองแพม)
12. นายสะวิน พนาเกรียวไกร (ลูกบ้าน)
13. นายสมจิตร พูนทรัพย์พิทยา (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเมืองแพม)
14. นายเอกชัย ไพรสิทธิฤทธิ์ (สมาชิก อบต. ตำบลน้ำลอด)
15. นายพิพัฒน์ รัตนอารยธรรม (ลูกบ้าน)